

ENTOMOLOGISKA FÖRENINGENS SAMMANTRÄDE
Å GRAND RESTAURANT NATIONAL

DEN 27 SEPTEMBER 1902.

Efter justeringen af protokollet från föregående sammankomst meddelade ordföranden prof. CHR. AURIVILLIUS, att Föreningen under sommaren genom döden förlorat sin medlem bokhandlaren A. CUMLIN.

Ordet öfverlämnades därefter åt fil. lic. NILS HOLMGREN, som höll ett af teckningar belyst föredrag »Om kitinet». Då innehållet af detta föredrag återfinnes i tvänne i »Zoologischer Anzeiger» för 1902 ingående afhandlingar — den ena: »Ueber die morphologische Bedeutung des Chitins bei den Insecten» (vorläufige Mitth.) i B. XXI, den andra: »Studien über Cuticularbildungen. I. Ueber Cuticularbildungen bei *Chatoderma nitidulum* LOVÉN» i B. XXII — så torde ingen redogörelse för detta föredrag här vara behöflig.

I sammanhang med detsamma yttrade sig prof. AURIVILLIUS.

Assistenten vid Statens Entomologiska Anstalt fil. kand. A. TULLGREN höll sedan föredrag »Om den giftiga flugan i Eslöfs-trakten» och anförde därvid i hufvudsak följande:

Denna »fluga» har i omkring nio år varit föremål för iakttagelser af länsveterinären A. TULLBERG, som förliden sommar i en skånsk tidning skrifvit om dess uppträdande, och som höll för sannolikt, att den skulle vara en art af släktet *Simulia*. Myggan i fråga har i Skåne angripit hästar och nötkreatur, och detta i slutet af maj samt i början af juni. År 1901 dödade hon ett tiotal djur. Hon sätter sig, där hårbeklädnaden är kortast, såsom i ljumskarna och på hästen t. ex. i tvärrader på

bringan. De angripna djuren sjukna ganska hastigt in, och ofta tillstöta hjärtförlamningssymptom samt döden. En ko hade till och med »strukit med» efter blott en half timma. Emellertid hade man nu lärt känna ganska goda botemedel, i svårare fall subkutan insprutning med kamfersprit.

Föredraganden hade denna sommar haft i uppdrag att i trakten af Eslöf studera nämnda mygga. Han kom dit strax före midsommar, då den förekom i blott ringa antal. Emellertid hade han kunnat fullt konstatera, att »den mystiska flugan» utgjordes af vårt vanliga knott (*Simulia reptans*), hvilket ju också jämte den mycket illa beryktade *Simulia columbaczensis* eller *maculata* brukar i Donau-trakterna angripa svin, hästar och nötkreatur. Exempelvis anfördes, hurusom den senare en gång på blott 4 timmar dödat omkring 400 svin och 40 hästar förutom nötkreatur.

Knottens byggnad och lefnadsvanor såsom larv, puppa och fullbildad insekt beskrefvos, på samma gång som dessa från Skåne hemförda utvecklingsstadier förevisades.

Med anledning af detta föredrag utspann sig ett lifligt meningsutbyte, hvare efter hvarandra deltog undertecknad, landbruksinspektören A. LYTTKENS, assistenten TULLGREN, direktör HOLMERZ, med. kand. PEYRON, professor LAMPA, professor AURIVILLIUS och licentiaten N. HOLMGREN. Härunder framhölls, att de svåra verkningarna af knottens angrepp i Skåne och i vissa andra sydligare trakter måste stå i sammanhang med något särskildt gift eller några vissa mikroorganismer, som af en eller annan orsak förekommo och gjorde sig gällande där, men icke i nordligare trakter, såsom i Lappland och Sibirien, där knotten kan sägas vara som mest talrik. Det borde ju eljest vara så godt som omöjligt att hålla boskap i sistnämnda länder, och dock hade det icke kunnat förmärkas, att densamma där dött, knappast ens blifvit allvarsamt sjuk genom knottens angrepp.

Byråchefen J. MEVES afgaf härefter en redogörelse för »det skede, hvare striden mot nunnehärjningarna nu befinner sig inom vårt land, och för medlen, som böra användas mot desamma».

Då man förut icke ansett sig behöfva hysa någon fruktan för, att nunnan skulle förstöra tallskogar — angripna tallar kunde lätt åter repa sig — så hade inga åtgärder vidtagits till skydd

af rena tallskogsbestånd. I sommar hade det emellertid tyckts, som om denna erfarenhet skulle komma på skam. Under 1901 års sommar hade nunnelarver och fjärilar uppträdt i oroväckande mängd på ett skogsområde vid Fiholm i närheten af Mälaren, nordost om Eskilstuna, ganska aflägsset från förut bekanta härjningsområden. Ägaren, greve C. BECK-FRIIS, hade efter tillrådan låtit afverka alla å nämnda område befintliga granar, hvarefter man väntade, att de ur äggen framkommande larverna snart skulle gå sin undergång till mötes. Men de vände sin glupskhet mot tallarna och härjade dessa en tid mycket starkt; ja, de förändrade så sina vanor, att de, enligt jägmästaren G. RAMSTEDTS iakttagelser, till och med försmådde granbarren. Byråchefen MEVES besökte trakten i medio af augusti och fann då en ofantlig mängd »larvlik» på marken under tallarna eller hängande i karaktäristisk pestställning på bark och kvistar. Pupp och lefvande larver syntes ock i ganska stor mängd på träd och kvarlämnade granbuskar. Nästan alla dessa larver befunnos vid närmare undersökning sjuka af larvpesten (flacheri); de »spotade» en brun i stället för grön vätska. Knappast en enda puppa innehöll blifvande fjäril; de voro fyllda med brun »pestvätska» eller innehöllo fluglarver. Öfvergången från gran till talldiet hade försvagat larverna och gjort dem mottagliga för pesten, hvaraf följden blef, att de ströko med.

Vi behöfva således ej håller hädanefter hysa fruktan för afsevärda nunnehärjningar på våra tallskogar.

En annan ny härd för nunnan hade visat sig 1901 på Askön, en kronopark, som förut hört till Tullgarn. Den angripna skogen var där grof och bestod hufvudsakligast af granar, hvilka alla höggos ned, och i kanterna af hyggerna anbragtes limringar på träden. Med flacheri infekterade nunneägg utlades också. Ur sådana ägg framkomna larver bruka visa sig krya att börja med och sprida smittan men dö efter — på sin höjd — 10 dygn. Nu i sommar hade inga larver upptäckts å sistnämnda område.

På det stora af nunnan härjade området i Södermanland och norra Östergötland hade i år ej träffats några fjärilar af denna art.

Ett område funnes likväl fortfarande, där man måhända be-

höfde fortsätta striden mot nunnan, och detta är vid Björksund, nordväst om Nyköping. Man hade där i fjor ej fått från statens sida vidtaga, hvad man önskat till nunnans motarbetande. Möjligen kunde detta i viss mån varit anledning till, att hon där ännu förefunnes i jämförelsevis stort antal.

Byråchefen MEVES trodde sig kunna påstå, att »nunnefrågan» nu för denna gång i stort sedt vore utagerad inom vårt land.

Den öfverläggning, som med anledning af denna byråchefen MEVES' redogörelse uppstod mellan honom, direktör HOLMERZ samt professorerna LAMPA och AURIVILLIUS, rörde sig hufvudsakligast om flugor, som angripa nunnelarverna. Nu i höst hade doktor GRÖNBERG funnit dessa senare mycket angripna af flugsläktet *Tachina*. Sådana flugor hade vid Entomologiska Anstalten utkläckts ur nunnepuppor, hvarför det kunde anses verkligen vara sagda flugsläkte och ej blott och bart de betydelselösa köttflugorna (*Sarcophaga*), som anträffats. De senare angripa icke, liksom *Tachina*, nunnelarverna, medan dessa äro friska. Prof. AURIVILLIUS påpekade emellertid, att parasitflugor och steklar i det hela gjort jämförelsevis litet för nunnehärjnins stärfjande.

Till slut beslöts att äfven detta år fira Föreningens högtidsdag på den 14 december, oaktadt denna dag komme att infalla på en söndag.

Filip Trybom.